

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

Abonamentul

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Articolele și corespondența

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor

un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Dezarmarea și încetarea experiențelor cu arme atomice

Lupta oamenilor cinstiți din toată lumea pentru dezarmare, pentru încetarea experiențelor cu arme atomice, este din ce în ce mai puternică. Omenirea nu vrea să piară: ea vrea să trăiască și să-și făurească o viață fericită.

Voința de pace, de viață și-a găsit glas în hotărârile sesiunii de la Colombo (Ceylon) a Consiliului Mondial al Păcii. Au fost de față acolo peste 400 delegați din 74 țări.

De la tribuna sesiunii și-au ridicat glasul în apărarea păcii oameni de toate profesiile și concepțiile, printre care membri ai guvernelor și parlamentelor unor state, oameni de știință, de literă și artă, reprezentanți ai cercurilor de afaceri și ai cultelor religioase, activiști sindicalii. Deși atât de diferiți ca naționalitate, convingeri politice și credințe, participanții la sesiune, animați de dorința sinceră de a sluji păcii, au găsit și de astădată un limbaj comun în cele mai importante probleme ale actualității internaționale.

În centrul preocupărilor sesiunii de la Colombo a stat chestiunea de cea mai mare urgență și în jurul căreia s-au raliat cele mai largi forțe sociale — chestiunea încetării experiențelor cu arme nucleare. Sute și mii de savanți dintre cei mai renumiți din Apus și Răsărit — fizicieni, biologi, medici — avertizează asupra calamităților care vor amenința actuala și viitoarele generații în cazul continuării acelor experiențe ce contaminatează aerul, pământul și apa. Sînt binecunoscute luările de poziție în favoarea încetării experiențelor nucleare ale zecilor de oameni de știință din Germania occidentală și Japonia, ale celor 2.200 de savanți americani, împreună cu cele ale celor mai mari savanți din Uniunea Sovietică și țările de democrație populară. Sute și sute de milioane de oameni de pe toate continentele cer încetarea acestor experiențe. În sprijinul realizării acestui obiectiv, sesiunea a adresat o puternică chemare tuturor guvernelor. „Cerem ca guvernele vizate — se subliniază în Apelul de la Colombo — să declare imediat armistițiu în ce privește toate exploziile experimentale și să grăbească tratativele pentru a se ajunge la un acord cu privire la interzicerea tuturor ex-

ploziilor de acest fel... În numele a tot ce este sfînt pentru omenire, chemăm toate guvernele să acționeze pentru a pune capăt imediat acestor experiențe”.

În legătură cu aceasta, pozițiile puterilor care dispun de arma nucleară — U.R.S.S., S.U.A. și Anglia — sînt binecunoscute. Pe de o parte, Uniunea Sovietică, manifestînd grijă adîncă pentru soarta și viitorul omenirii, s-a afirmat ca o luptătoare hotărîtă și consecventă pentru interzicerea exploziilor experimentale cu arme nucleare. Pe de altă parte S.U.A. și Anglia caută în fel și chip să tergiverseze luarea unor măsuri efective, corespunzătoare cu cerințele popoarelor și abătînd atenția opiniei publice să continue nestingerite cursa înarmărilor atomice. Acesta este, de pildă, sensul propunerilor lor privind o așa-zisă „înregistrare prealabilă” a exploziilor.

Dar popoarele nu pot fi înșelate și nici determinate să renunțe la luptă. Și aceasta a dovedit-o odată în plus sesiunea de la Colombo a Consiliului Mondial al Păcii. Chemînd la acțiuni unite împotriva exploziilor experimentale, unul din documentele sesiunii arată că „Consiliul Mondial al Păcii este gata să ia imediat contact cu toate asociațiile, mișcările, organizațiile, uniunile, grupările și cu persoanele care năzuiesc de asemenea să pună capăt pericolului experiențelor nucleare”.

Înarmate cu prețioasele idei și hotărîri cuprinse în documentele Consiliului Mondial al Păcii, luptînd unite, popoarele pot să obțină interzicerea grabnică a experiențelor cu armele atomice și cu hidrogen.

De asemenea, de o deosebită însemnătate pentru dezvoltarea continuă a mișcării mondiale pentru pace sînt hotărârile și documentele sesiunii cu privire la problemele dezarmării în general, la problemele de politică generală, la activitatea în vederea slăbirii încordării internaționale.

Sesiunea de la Colombo a făcut să răsune puternic glasul popoarelor Asiei, ca și cel al popoarelor Africii, Americii Latine, care se opun cu dîrzenie colonialismului și imperialismului înrobitor și stau ferme în apărarea păcii și independenței lor naționale. Sesiunea de la Colombo a dat un nou și puternic avînt mișcării mondiale pentru pace.

Duhul Sfînt, Duh al dragostei și al înfrățirii

Sfîntul Duh, har și sfințenie în toate, Duhul Sfînt izvor neseecat al dragostei și înfrățirii între credincioși.

— *Duhul Sfînt far călăuzitor în viață și vistierul bunătăților.*

În cursul celor două veacuri și jumătate cînd credincioșii ardeleni erau desbinați în două, Duhul Sfînt nu a încetat de a lucra între ei.

Toți se închinau și ne închinăm aceluiași Duh.

În copilăria mea am avut pe cel mai bun prieten de confesiune greco-catolică. În fiecare duminică și sărbătoare porneam spre biserică și ajungînd în fața celor două catedrale din Oradea, unul trebuia să o luăm la Răsărit iar celălalt spre Apus.

Dragostea Duhului Sfînt nu cunoștea margini: astfel am ajuns la hotărîrea că odată mergem la biserică mamă drept măritoare și altădată la greco-catolici amîndoi — fiindcă slujba era aceeași, iar cele patru puncte nu le discutăm niciodată.

— *Au trecut mulți ani și harul Sfîntului Duh ne-a făcut să ne întîlnim în Cluj.*

— *Ce faci, dragă prietene, mîine fiind Duminecă, l-am întreat eu, mergem mîine la biserică catedrală ortodoxă, fiindcă acuma toți sîntem una?*

Așa ne-am întîlnit în catedrală la sf. Liturghie. Mare bucurie pe noi: ne-am strîns mîna cu dragoste de frate și atunci am înțeles lucrarea Duhului Sfînt.

— *Duhul Sfînt a făcut toate. El va întări tot mai mult înfrățirea noastră în Biserica strămoșească.*

Reprezentanții poporului român au exprimat de la tribuna sesiunii de la Colombo voința și hotărîrea întregului nostru popor de a fi mereu în primele rînduri ale luptei pentru pace. Poporul nostru a salutat cu satisfacție hotărârile sesiunii. El este un luptător hotărît pentru dezarmare, pentru încetarea experiențelor cu arme atomice. Credincioșii Bisericii noastre sînt alături de popor, alături de oamenii cinstiți din toate țările: ei vîd în lupta pentru pace și împotriva armelor atomice voia lui Dumnezeu, care ne-a chemat la pace și iubire, nu la război și vrajbă. Ei sînt convinși, că biruința va fi a popoarelor luptătoare pentru pace, pentru viață.

Credincioșii și Biserica

Menirea Bisericii în lume este să mîntuiască sufletele credincioșilor prin credința în Domnul Iisus Hristos și cu ajutorul darurilor sfințitoare, pe care Duhul Sfînt i le-a hărăzit.

Această mîntuire nu se poate dobîndi decît prin reînnoirea jertfei de pe cruce a Mîntuitorului Hristos, care s-a dat pentru iertarea păcatelor lumii. Este vorba de jertfa Noului legămînt, de jertfa sfîntei Liturghii, prin care Mielul lui Dumnezeu se aduce „iară și iară” pe masa sf. altar, ca preț de rîscumpărare pentru mulți, în chip nesîngeros.

Or, aducerea jertfei de împăcare a neamului omenesc cu Dumnezeu cere un locaș pentru acest scop, precum și o preoție, adică persoane sfințite și pregătite ca să slujească la altar.

Religia creștină are locașurile sale de cult și slujitori ai cultului, în persoanele arhierilor, preoților, diaconilor și cîntăreților bisericești.

În casele lui Dumnezeu credincioșii se adună ca să se împărtășească de harurile sfințitoare, să asculte cuvintele lui Dumnezeu, să se întărească în duhul dragostei, al credinței și nădejdi.

Datoria de a le repara, de a le înzestra cu obiectele necesare cultului divin cade pe seama credincioșilor, care se împărtășesc de binefacerile harice ale Bisericii. Tot așa credincioșii au să poarte grijă și de trebuințele vieții trupești a slujitorilor altarului. De unde știm aceasta? Din istoria biblică a Vechiului și a Noului Testament și din istoria bisericească.

Cînd Moise a vrut să construiască, la porunca lui Dumnezeu, cortul mărturiei, a chemat în ajutor întreg poporul israelitean „Moisi a vorbit întregii adunări și a zis: Iată ce a zis Domnul. Luați din ce aveți și aduceți un prinos Domnului. Fiecare să aducă ce-l lasă inima” (Ieșire 35, 4).

Chemarea aceasta a găsit un puternic răsădit în rîndurile credincioșilor, căci „toți cei cu tragere de inimă și bunăvoință au venit și au adus Domnului prinoase pentru lucrarea cortului împăcării pentru toată slujba lui și pentru vestimintele sfinte” (Ieșire 35, 21). La fel au ajutat evreei și pe Solomon, cînd a zidit templul cel mare din Ierusalim, pe Ezra și Neemia, pentru a-l reface, după întoarcerea din robia babilonică.

În creștinism bisericile au fost înălțate din jertfele credincioșilor. Dacă lăcașuri scumpe din centrele mari și unele mănăstiri au avut ctitori pe marii voievozi și oameni cu dare de mîna, apoi mulțimea bisericilor de la sate și orașe a răsărit din dărnicia credincioșilor de rînd.

Nu mai puțin preoțimea a fost sprijinită de credincioși, încă din cele mai vechi timpuri. În legea cea veche a lui Moisi, cei ce slujeau la templu trăiau din zeciuiala care era rînduită prin poruncă dumnezeiască (Numeri 18, 20), precum și din jertfele închinat Domnului. După învățătura Domnului Hristos, de asemenea, cei ce slujesc la altar au dreptul să se hrănească de la altar.

Cînd i-a trimis pe ucenici la propoveduire, Mîntuitorul i-a oprit să-și ia traista sau punga. Ci pe apostoli i-a lăsat în grija celor evanghelizați de dînșii, dîndu-le dreptul să primească cele necesare vieții lor trupești după cuvîntul: „Vrednic este lucrătorul de plata sa” (Luca 10, 7).

Iar apostolul Pavel învață în epistola sa către Corinteni cea dintîi (9, 7), că după cum păstorii au dreptul să se îndulcească din laptele turmelor, iar ostașii nu merg la războiu pe cheltuiala lor, așa și cei ce seamănă între credincioși bunuri duhovnicești, au dreptul să secere lucruri vremelnice, adică hrană, îmbrăcăminte și locuință. Marele misionar creștin stabilea atunci

principiul, că „cei ce propoveduiesc Evanghelia, din Evanghelie să trăiască” (I Cor. 9, 14).

În trecutul vieții bisericești aceste îndemnuri au fost puse în practică în toate împrejurările. Preoțimea a slujit credincioșilor în cele sfinte și a trăit sprijinită și de credincioși. Așa că dacă noile legiuiri bisericești stabilesc ca fiecare credincios să contribuie cu o donație benevolă, pentru ajutorarea Bisericii și a slujitorilor ei, ele revie un uz, o tradiție veche.

Ceea ce caracterizează contribuțiile bisericești e bunăvoința, călăuzită de virtutea dragostei de Dumnezeu și de grija mîntuirii sufletești.

Apele pe care le trimite părăiele și riurile mărilor și oceanelor nu lîncezesc și nu se pierd fără folos. Ci ele prin evaporare se înalță în văzduh, se prefac în norii care slobod pămîntului ploile aducătoare de roade.

Așa este și cu ofrandele credincioșilor, dă-

ruite Bisericii. Ele se prefac în ploile binefăcătoare ale lucrărilor duhovnicești, care se revarsă asupra sufletului credincioșilor, luminîndu-l și întărindu-l.

Proorocul David are o prea frumoasă zicere în această privință. După ce a strîns daruri bogate pentru zidirea templului sfînt, a înălțat către Dumnezeu o rugăciune și a zis: „Doamne, ce sînt eu și ce este poporul meu, ca să putem să-ți aducem daruri? Totul vine de la Tine și din mîna Ta primim ce-ți aducem”, (I Cronici 29, 14).

Intr-adevăr că așa este! Cînd credincioșii jertfesc ceva lui Dumnezeu sau pentru trebuințele cultului său, ei nu jertfesc din cele ale lor, ci din lucrurile ce le-au primit de la părintele cerească. Căci doar știm, că din mîna Lui primim și puterea și bogăția și sănătatea și rodirea. Așa că dacă îi oferim ceva, trebuie să spunem cum se roagă preotul în vremea sfîntei Liturghii: „Ale Tale dintru ale Tale, Ție îți aducem de toate și pentru toate”.

Pr. ȘT. SLEVOACA

Preoția Vechiului Testament

Un act liturgic se îndeplinește de o persoană anumită. Un cult organizat presupune existența acestor organe anumite. În epoca Vechiului Testament pentru lucrarea celor sfinte existau grade hotărîte. Ierarhia Vechiului Testament, care forma o corporație proprie, avea trei trepte și anume: Leviții, preoții și arhierul.

Preoția Vechiului Testament se bazează pe o orînduire dumnezeiască. Există o lege insuflată de sus care porcede de la Dumnezeu și care alege pentru săvîrșirea celor sfinte anumiți oameni. Domnul a destinat seminția Levi pentru slujba dumnezeiască. Deși această seminție și-a manifestat o mai mare credință decît celelalte totuși cauza principală pentru care a fost preferită a fost alegerea liberă a lui Dumnezeu: „Apropie seminția lui Levi și pune-o ca să stea înaintea lui Aaron, preotul, ca să slujească, iar pe Aaron și pe fiii lui să-i pui ca să săvîrșească slujba” (Num. 3, 6—10). Dumnezeu poruncește ca prin sfințire și ungere să se dea preoției un dar deosebit, un dar dumnezeiesc: „Și vei aduce pe Aaron și pe fiii lui la ușile lăcașului sfînt... și-i vei unge și-i vei sfinți, ca să-mi fie preoți” (Ieș. 40, 1—13). Fiecare poate face rugăciuni pentru sine, nu poate însă săvîrși tainele decît preotul. Regele Ozia nesocotind această rînduială, și uzurpînd dreptul preoților, săvîrșind slujbe rezervate preoților, a fost pedepsit (Cron. 2, 46).

Preotul devine persoană aleasă anume pentru săvîrșirea celor sfinte. El este considerat proprietate a Domnului, închinat Domnului, persoană sfîntă.

În Vechiul Testament preoția se organiza în trei trepte: levit, preot și arhierul.

1. Leviții

Levi este al treilea fiu al lui Iacob, avut cu Lia. Levi înseamnă „cel atașat”, „unit”. Levi devine numele tribului închinat cultului religios.

Indatoriri. În ierarhie leviii formau treapta cea mai de jos. La templu îndeplineau slujbe inferioare: păstrarea în bună stare a sanctuarului, ajutor preoților, cîntarea, transportarea obiectelor sfinte, a deschide, a închide templul, a cumpăra cele necesare bunului mers al serviciului, strîngerea dărilor de cult.

Drepturile lor. Leviții ocupau în Canaan 35 de orașe (ex. Ramot, Ghilead, Hesbon). Zeciuială de la popor, primeau o cotă din prada de război și luau parte la ospetele date de credincioși.

Leviții erau introduși în serviciu prin sfințire: erau stropiți cu apa curățeniei, tunși, spă-

lați, li se impuneau mîinile de către bătrîni poporului și aduceau apoi jertfă pentru olocaust (ardere de tot) și păcat, doi junci.

Veșmintele leviiților nu se deosebeau de ale credincioșilor de rînd.

2. Preoții

Preoții erau recrutați din familia lui Aaron. Pe lîngă originea aronită candidatul de preoție trebuia să fie integru din punct de vedere corporal și moral. Cei lipsiți de un braț, schiopi, orbi sau avînd alte defecte văzute ca și cei cu un nume prost nu erau admiși în preoție. Soția preotului trebuia să fie o fecioară sau o văduvă de preot cu bună faimă în popor.

Introducerea în serviciu se făcea în urma sfințirii. Actul sfințirii consta din spălare, înveșmîntare, ungere cu unt de lemn pe frunte, jertfă pentru păcat (un junc), olocaust (un berbec), jertfă nesîngeroasă (azime,...).

Veșmintele preoțești se deosebeau de ale credincioșilor de rînd. Ele constau din: 1. *Pantaloni* albi din in, 2. *cămașe* albă din in, (simbolul curățeniei) — 3. *brîu* (chipul direcției), 4. *învelitoare de cap*, turban (chipul vigoarei).

Le serviciu preotul se înfățișa desculț pentru a se indica sfințenia locului pe care calcă.

Preoții slujeau în sfînta, binecuvîntau și învățau pe credincioși, anunțau sărbătorile, examinau sacrificiile, primeau făgăduințele religioase, judecau poporul, vizitau pe credincioși, mîngăiau și îmbărbătau.

Preoții aveau în Canaan un număr de 13 orașe (Hebron, Anatot, Ghibeon, etc.), zeciuiala zeciuială, daruri de la sacrificii și pielea de la olocaust, fructele anului al patrulea, rîscumpărarea întîilor născuți, a 500-a din prada de război, pîrga de la seceriș și de la cules.

Preoții se bucurau de scutirea serviciului militar.

3. Arhierul

Cel dintîi arhierul a fost Aaron fratele lui Moise, al doilea a fost Eleazar, cel mai în vîrstă fiu al lui Aaron.

În serviciu arhierul era introdus în urma sfințirii, care este întocmai ca la preoți, doar cu unt de lemn nu se ungea frunța ci se turna pe capul arhierului.

Veșmintele arhierului erau unele simple, cele preoțești și altele speciale, cele arhiericești: 1. veșmîntul de deasupra (meil) țesut dintr-o bucată, fără mînci, cu o deschizătură în partea de

Ortodoxia, cheia unității bisericești

Sfânta noastră Biserică a rânduit ca prima duminică din postul cel mare al sf. Paști să fie numită „Duminică Ortodoxiei”. Această numire deosebită, dată zilei speciale, se leagă de împrejurarea, că sub Ortodoxie se înțelegea pe atunci, în veacul al 9-lea, cuprinsul întreg și adevărat al învățaturii, pe care o propovăduia Biserica Mîntuitorului, care de la sinodul al patrulea ecumenic, din anul 451, se numea și „Biserica ortodoxă”.

Stabilirea acestei zile deosebite nu avea însă numai un scop de amintire, ci totodată unul de îndreptare spre viitor, arătînd credincioșilor că ei cu toții trebuie să fie una în această credință adevărată, ei trebuie să fie cu toții ortodocși, într-o biserică ortodoxă. Astfel Ortodoxia înseamnă și calea pe care o apucă un credincios, cînd dorește să se apropie de Hristos ca să se mîntuiască.

Dar acest cuvînt de „ortodox”, deși este creat de oameni, după indicațiile din sf. Scriptură, el totuși se razimă pe cuvintele Mîntuitorului, care zicea că „oricine va păzi și va învăța pe alții (învățătura Sa), acela mare se va numi întru împărăția cerurilor” (Mat, 5, 19). A păzi învățătura Mîntuitorului Hristos înseamnă a o ține fiecare cu grije în inima sa și totodată a o propovădui în același fel, fără adausuri omenesci. Astfel acea grijă, ca să nu se știrbească nici o iotă și nici o cirtă din Evanghelia Domnului, constituia însuși sensul ortodoxiei.

Cu toate acestea, răutatea fariseilor, care a provocat chiar răstignirea Domnului, a căutat să știrbească și ortodoxia învățaturii creștine, pînă pe seama ei tot felul de acuze deșarte. Alții apoi, din neștiință, s-au ridicat pentru talmăcirii personale asupra sf. Scripturi și astfel au adus între credincioși clipe de sminteală. De aceea sfinții Părinți ai Bisericii au căutat să aprobe învățătura sf. Evangheliei și de aceea, încă din veacul II. după Hristos, au început să-i numească pe credincioșii cei adevărați ca „ortodocși”, ca să se deosebească de cei rătăciți.

Astfel în virtutea ortodoxiei au fost apoi combătuți toți ereticii vremii, care au dat de lucru celor șapte sinoade ecumenice din veacurile IV. pînă VIII. Iar ca să se știe pe deplin rostul și sensul acestei Ortodoxii, pentru care se străduiau și în Apus numeroși părinți, ca sf. Ilarie, sf. Ambrosiu, fer. Augustin, sf. Grigore Dialogul și Isidor din Sevilla, marele părinte bisericesc răsăritean, sf. Ioan Damaschinul (— 749) a dat cea mai cuprinzătoare definiție, precizînd că: ortodoxia este grija lui Dumnezeu de a se împlini în lume viața și învățătura Mîntuitorului Iisus Hristos. Adică se spunea prin aceasta, că ortodoxia cuprinde atît învățătura Mîntuitorului, din sf. Scriptură și sf. Tradiție, cît și grija lui Dumnezeu, ca această învățătură revelată să se păstreze între credincioși, fără stricarea vreunei iote sau legi cît de mici. De aceea episcopii ortodocși se întruneau întotdeauna în sinoade comune, pentru ca să hotărască sub grija sf. Duh și fiind însuși Mîntuitorul de față, acolo unde se adunau mai mulți în numele Său cel adevărat.

În aceste împrejurări, Biserica ortodoxă a reușit să reziste tuturor încercărilor vremii trecute, opunîndu-se tuturor învoirilor de origine omenească, care nu se încadrau în ortodoxia voită de Dumnezeu. Dar ea nu se păstra numai, ci trecea la acțiune. Astfel între îndatoririle Patriarhului ecumenic de la Constantinopol intra și obligația: de a se îngriji de ortodoxie și de unitatea Bisericii. Iar în acest scop el a inițiat misiuni de încreștinare la bulgari, la sîrbi, la moravi și cehi, și în fine la ruși și ucrainieni. La aceștia cuvîntul de ortodoxie era înfățișat sub numele slavon de: pravoslavie.

Dar activitatea aceasta pentru răspîndirea dreptei credințe s-a dus și mai departe, încît înșiși ungurii, după ce s-au așezat în Panonia, au primit primele îndrumări creștine de la Bizanț, în legea ortodoxă. Iar românii din nordul Dunării, odată ce apar în istorie ca popor, apar și drept creștini ortodocși. Unii dintre ei, din sudul Dunării, au primit un episcop propriu din Bulgaria, numit „al vlahilor” și supus Arhiepiscopului din Ohrida. Tot atunci, în 1020, s-a înființat și o episcopie pentru ortodocșii din Banat, numită a „Timișului”. În acea regiune își desfășura o activitate rodnică importantă ctitorie a lui Ohtum, mănăstirea Morissena, adică Murășana.

Cît de puternică era această ortodoxie din Transilvania, de pildă, despre aceasta ne informează o scrisoare papală din 1234, către regele Ungariei, în care se spunea, că în acea țară se află niște oameni, care se numesc valahi (valahi) și care sînt de ritul grecilor, primînd sf. taine de la niște pseudo-episcopi (așa erau numiți pe atunci episcopii de rit ortodox), încît chiar unii dintre unguri și teutoni treceau la dînșii și primeau numitele taine”. Din acest referat se poate ușor constata, că toți valahii — românii erau pe atunci de rit grecesc și ortodox, că aveau în Transilvania un număr mare de episcopi și că chiar mulți dintre unguri și teutoni — sași preferau tainele ortodoxe celor latine. Deci și în acest caz își arată ortodoxia calitatea sa de a fi cheia unității bisericești.

Dar această împrejurare ne mai arată și un alt fapt, că această trăire ortodoxă a românilor ardeleni și bănățeni se făcea și într-o limbă înțeleasă de popor. Chiar dacă ritul și slujbele oficiale se făceau în limba greacă sau slavonă, tîlcuirile și îndemnul se făceau în mod atrăgător, deci în limba înțeleasă și vorbită de români. Rămînea deci pasul de făcut și anume acela, de a se face traduceri în romînește din sf. Scriptură.

Indemn la această începere de traduceri l-a adus, pe lîngă dorința vie și continuă de a se înțelege cuvîntul Evangheliei, și marea renaștere duhovnicească din veacul al XIV-lea. În acea vreme tulbure, cînd unii credincioși se arătau desnădăjduiți, că Dumnezeu îi va părăsi în ne cazuri pentru abaterile lor de la credință și căderi în păcate, s-a arătat la Muntele Athos un dascăl înțelept. Era sf. Grigore Palama, care a arătat, cu citate din sf. Scriptură, că Dumnezeu, care l-a trimis pe Fiul Său în lume ca să o mîntuiască, își trimite neconținut harurile sale spre

credincioși, ușurîndu-le astfel înălțarea lor spre El. Lămuririle sale au deschis astfel din nou cerurile pentru conștiința credincioșilor și atunci aceștia și-au manifestat întreaga lor bucurie prin scrierea multor acatiste. În aceste acatiste se arată încrederea cea nouă a credincioșilor în bunătatea lui Dumnezeu și i se înălțau rugă de cerere, laudă și mulțumire, că nu i-a părăsit, ci a binevoit să ridice dintre credincioși chiar pe unii ca sfinți.

Această redeșteptare duhovnicească a pătruns și pe meleagurile noastre, în Țara Romînească, în Moldova și Transilvania și Banat, prin variați ucenici ai sf. Grigore Palama, ca sf. Nicodim de la Tismana, Grigore Țamblac dascălul Moldovei și alții. Toți aceștia propovăduiau despre această coborîre a harurilor dumnezeiești spre credincios, înflăcăruindu-se pentru descoperirea făcută de sf. Grigore Palama, prin dragostea lui Dumnezeu. De aceea Biserica a rânduit ca a doua duminică din postul mare să fie închinată amintirii acestui mare dascăl al Ortodoxiei.

Aceasta a aprins și mai tare dorința credincioșilor după înțelegerea cuvîntului Evangheliei și astfel numeroși monahi, căci ei cunoșteau pe atunci literele, s-au pus să facă un alfabet cirilic romînesc și cu el să scrie traducerea cărților din sf. Scriptură. Între primele traduceri cunoscute de noi astăzi, este Psaltirea, numită Psaltirea Scheiană, și Apostolul, numită Codicele Vorneșean. Deși aceste două texte sînt copii mai tîrzii, ele ne arată, după limbă, originea lor din veacul al XV-lea, pe urme de limbă mai vechi, chiar din veacul al XIII-lea. Astfel pe bună dreptate spunea vlădica Andrei Șaguna, în Istoria sa bisericească, din 1860, că românii ardeleni își aveau limba lor în biserică, chiar din timpurile vechi ale veacului XII-lea. Dacă Psaltirea Scheiană pare să se fi copiat în 1482 prin Moldova, ea a ajuns apoi în Transilvania și textul ei a slujit tipăriturii Psaltirii pentru diaconul Coresi, în 1568.

Astfel limba romînească bisericească, depusă în Psaltire și Apostol, scrise în veacul al XV-lea, era limba ortodoxiei unificatoare pentru toți românii de pretutindeni, și astfel toți frații simțeau la fel. Tipăriturile ortodoxe ale lui Coresi au întărit apoi mai trainic această unitate de neam și în credința în Dumnezeu, pe care a vizat-o, pentru o clipă, Mihael Viteazul.

Din acest trecut, în care frații erau împreună, trebuie să învățăm și în prezent, cînd s-a înfăptuit marele act, ca frații iar să fie împreună, în aceeași lege, strămoșească, cea ortodoxă.

Prof. M. ȘESAN

Parohia revenită Țigmandru

SCURT ISTORIC

Istoria acestei parohii începe cu aproape 200 ani în urmă. Pe la anul 1800 credincioșii romîni erau iobagi la grofi. Credința acestor iobagi era cea ortodoxă. Fiind puțini, ei țineau de parohia ortodoxă mai mare Nadeș (la o distanță de 4 km.). Grofii, ca să-i atragă la catolicism, le zidesc biserică.

Pe cît de bucuroși au fost credincioșii de acest locaș de rugăciune, pe atît s-au întristat, cînd — peste știrea și voia lor — în anul 1831 s-a citit actul că ei au fost trecuți la unirea cu Roma. În anul 1832, cum rezultă din însemnarea cu litera cirilo-grecești din dosul catapetesmei bisericii — preotul cel nou Noaghi Mihail — acum unit cu Roma, a definitivat această unire neașteptată și forțată. Credincioșii au păstrat însă legătura cu Sibiul ortodox. Dovadă sînt cărțile de slujbă, ce se mai folosesc.

Printre aceste cărți cu coperti bune se află un Ceaslov mare din 1835, un Penticostar for-

mat mare de la 1841, un Octoih Mic din 1842, tipărite la Sibiu sub păstoria episc. Vasile Moga. Mai sînt încă: un Octoih mic și cărți de rugăciune, tipărite tot la Sibiu, la 1900.

O altă mărturie despre legătura veche a celor din Țigmandru cu Sibiul ortodox este clopotul din turnul bisericii, cumpărat din Sibiu. Alături de el stă clopotul mic, cu care grofii chemau la lucru pe iobagii romîni. De unde înainte cu peste o sută de ani, acest clopot chema poporul nostru la robie și la dezbinare de frați, astăzi el — se împreună cu celălalt și cheamă la unitate, la iubire de frați.

De aceea credincioșii în 1948 au revenit cu bucurie la Biserica ortodoxă. Cele 60 de familii fost greco-catolice au dat mîna — cu bucurie și frățietate — celor 70 de familii ortodoxe provenite din coloniștii veniți din munții Apuseni. Azi este o singură biserică strămoșească și romînească.

Continuare în pag. 4

Parohia revenită Țigmandru

Urmare din pag. 3

Revenirea la sfânta Ortodoxie s-a făcut sub administrarea P. C. Ioan Rusu paroh în Nadeș, care cu puține întreruperi a avut păstoria parohiei pînă în 1955. După aceea au fost păstoriți de Pr. I. Puchianu.

REALIZARI

Din 1949 pînă azi viața parohiei s-a dezvoltat frumos. Mărturie stau realizările. Așa casele parohiale au fost reparate radical, împreună cu acareturile gospodărești — prin munca și dania credincioșilor și a consiliului parohial.

În primăvara anului 1956 au început lucrările de repararea bisericii. Așezată într-un loc umed, fără scurgere bună a apelor, biserica avea pereții negri și stricați din cauza igrasiei și a fumului de luminări, iar podeaua era putrezită împrejurul său. Pictura cea veche nu se mai cunoștea de loc.

Lucrările de înnoire a bisericii s-au terminat în zece luni.

Totul este astăzi în haină de sărbătoare în acest sfînt locaș din Țigmandru, frumos și atrăgător. Biserica are astăzi o pictură frumos executată în stil bizantin. Ea strălucește cu deosebire în frumoasele icoane de pe tîmplă. Făcută cu gust și artistic executată, întreg poporul este azi fericit și mulțumit cînd o privește.

Din rîvna creștinească a credincioșilor, deosebit de rîvitoare pentru podoaba bisericii — în frunte cu M. Ciotloș — a soției lui Niță Moldovan cantorul, a lui E. Bradi și de multe asemenea lor — s-au cumpărat de la Sibiu candelile de argint suflate în aur, așezate la icoanele împărătești și pe sf. Altar.

Credincioșii au plătit pictarea a doi prapori cari fac frumusețea locașului și a procesiunilor. Vestmintele de pe sfîntul prestol s-au înnoit odată cu șervetele de la sfintele icoane. Podoabele s-au schimbat, crucile din fața bisericii și cele de la cîmp s-au pictat. Toate acestea s-au făcut numai din contribuția și cu ajutorul tuturor credincioșilor reveniți și al celor vechi ortodocși.

În toamna anului 1956, cînd s-a făcut sfințirea bisericii în chip solemn, bucuria și mulțumirea credincioșilor din Țigmandru a fost nespus de mare.

UN SINGUR SUFLET

Credincioșii reveniți din Țigmandru sînt conștienți că nu și-au schimbat niciodată credința strămoșească. De aceea au îmbrățișat actul unificării, fără rezervă și fără întîrziere. Ei țin calendarul, obiceiurile, practica și toată viața Bisericii strămoșești. Problema de „duh” și „spirit” pe ei nu-i învrăjbește. La strană se răspunde și se cîntă în ambele forme, arătînd că pe ei nimic nu îi desparte, ci totul îi apropie.

Am fost în această parohie și am stat de vorbă cu aproape toți credincioșii reveniți. S-au apropiat de preotul ortodox cu toată dragostea și și-au deschis sufletul cu încredere. Cu toții sînt bucuroși de actul unificării de la 1948. Unul din ei, Ilie Ciotloș mi-a spus: „Mă simt tot atît de bine ca și înainte în biserică și nu văd nici o deosebire între cele din trecut și de azi. „Duh și spirit” însemnează același lucru”. Ioan Bradi, alt credincios revenit, spune: „Se cădea să fim una cu toții, fiindcă noi știm că toți am fost ortodocși”. Dragostea credincioșilor reveniți și a celor vechi ortodocși față de sfînta biserică este mare. Unitatea sufletească dintre toți credincioșii parohiei este deplină. Între ei nu există tabere de „vechi” și „noi”, ci toți vorbesc numai despre biserica „noastră” a tuturor. Toți cerce-

tează biserica regulat și își îndeplinesc obligațiile față de biserică și de preot cu toată tragerea de inimă.

Cu această dragoste față de Biserică, ei vor mai face încă multe lucruri bune. Deși parohie mică, dar prin vrednicia credincioșilor ea poate fi socotită printre parohiile fruntașe. Rîvna lor pentru biserică, înfrățirea lor în credință, este pilduitoare.

Pr. SIMION RADU

Preoția Vechiului Testament

Urmare din pag. 2

sus, pentru a o îmbrăca. La poale avea clopoței de aur.

2. *Efodul* dîn in, se îmbrăca peste veșmîntul de deasupra. O parte a efodului atîrna pe spate, alta pe piept. Fiecare parte avea cîte o piatră scumpă pe care era gravat numele a cîte 6 triburi.

3. *Peptoralul* un fel de pieptar patrat din stofă. Pe peptoral erau 12 pietre scumpe cu numele celor 12 triburi. În peptoral se păstrau sorții.

4. Invelitoarea de cap, purtînd inscripția Sfînt lui Iahve.

Veșmintele arhieriești se purtau peste cele preoțești.

Insemnarea veșmintelor: *Meiul* (veșmîntul de deasupra) însemna integritate; clopoței = poruncile dumnezeiești; culoarea albastră = că arhierul se află în slujba Dumnezeului ceresc; *Efodul* = îndatorire; *Peptoralul* = era chip al înțelepciunii, căci se purta pe piept, pe inimă. Mereu în inimă trebuia să-i fie cele 12 triburi. Arhierul este chipul lui Hristos.

Îndatoririle arhierului erau de a fi învățătorul suprem al credincioșilor, de a mijloci împăcarea credincioșilor cu Dumnezeu. El singur intra în Sfînta Sfintelor, odată la an, la sărbătoarea împăcării cînd aducea jertfă pentru toți. El consulta voia lui Dumnezeu și prezida Sinedriul.

Așadar, Sf. Scriptură a Vechiului Testament învață că Dumnezeu a instituit o tagmă anumită pentru preoție. Tot pe orînduirea de sus se întemeiază și împărțirea în trei clase a preoției. Această împărțire se continuă și se menține și în biserica creștină, unde avem aceleași trei trepte: diacon, preot și arhier; Mîntuitorul Hristos a recunoscut preoția ca taină și dar dumnezeesc și le-a dat Sf. Apostoli acest dar dumnezeesc, iar Sf. Apostoli l-au dat mai departe prin sfințiri. Existența darului preoției în mîna Sf. Apostoli o mărturisește lămurit Sf. Scriptură. Astfel la Fapte 14, 23 citim că Sf. Ap. Pavel rugîndu-se a hirotonit preoți pe la biserici.

Existența episcopilor (arhierilor) și a diaconilor, ca dregători aparte, o mărturisește adesea Sf. Pavel. Celor din Filipi (1, 1) el le scrie: „Celor ce sînteți acolo împreună cu episcopii și diaconii”. Hirotonia o numără, alături de botez și pocăință, între dogmele fundamentale ale învățaturii lui Iisus.

Preotul are o mare putere și răspundere. Sf. Ioan Gură de Aur zicea: „Cei puternici ai pămîntului n-au putere decît asupra trupului, preoții lucrează asupra sufletelor pînă la ceriu”.

Credinciosul care-și dă seama de rolul preotului în biserică se apropie cu toată încrederea de cel care putere are asupra sufletului. Se înțelege spre a-și împlini cu cinste dregătoria e necesar ca și preotul să aibă toate darurile credinței, cunoștinței și evlaviei ca și alte calități personale.

Prof. N. NEAGA

Cooperativa agricolă de producție

Cum se face repartizarea veniturilor

În ce privește repartizarea veniturilor, statutul-model prevede că mai întîi se achită obligațiile față de stat și plata lucrărilor făcute de S.M.T., se pun de o parte semințele și furaje de 10—15%, față de necesarul pe un an; se crează apoi un fond de pînă la 2% pentru ajutarea bătrînilor și a celor inapți de muncă; se reține 2—5% pentru completarea fondului indivizibil, din care se fac construcții, se cumpără animale etc. și se repartizează o parte din producție pentru vînzare în cantitățile stabilite de adunarea generală, ținîndu-se seama de nevoile bănești ale cooperativei.

Toate veniturile în natură se împart între membri în proporție de cel puțin 75% după zile-muncă făcute și cel mult 25% după suprafața, calitatea și modul de folosință a pămîntului adus în cooperativă.

Iată un exemplu:

Să presupunem că un țaran mijlocăș intră în cooperativa agricolă cu 7 ha. teren și împreună cu alți 2 membri ai familiei sale, efectuează în cursul anului 440 zile-muncă. Din producția de grîu ce se repartizează membrilor cooperativei împarte 75% pe zile-muncă revenind de pildă, cîte 4 kg. la ziua-muncă. În primul rînd, cooperatorul va primi pentru cele 440 zile-muncă 1760 kg. grîu. În afară de ce a primit pentru munca depusă, el va primi ce i se cuvine din partea de 7 hectare, va primi încă 595 kg. grîu. Deci în total va primi 2355 kg. grîu. Toată această cantitate o folosește numai pentru nevoile casei și pentru valorificare.

La împărțirea veniturilor după pămîntul adus în cooperativă se ține seama nu numai de suprafața, ci și de calitatea și modul de folosință a pămîntului. Cel care are pămînt bun primește o plată mai mare, ca și cum ar fi adus mai mult pămînt.

Veniturile bănești se repartizează în același fel, bine înțeles după ce s-au achitat datoriile cooperativei și s-au constituit fondurile prevăzute în statut. În fiecare lună sau cel mai tîrziu trimestrial comitetul de conducere repartizează cooperatorilor avans în bani pe bază de zile-muncă în proporție de 50% din sumele convenite pentru munca depusă, încît țararii cooperatori să aibă bani în tot cursul anului.

† Preot protoiereu Leonid Mihnevici

În ziua de 22 mai a.c. a încetat din viață pr. Prot. Leonid Mihnevici din parohia Seliștat (prot. Agnita).

Trupul neînsuflețit a fost înmormîntat în curtea bisericii din comuna Cincșor (Prot. Făgăraș).

Preotul pensionar protoiereu Leonid Mihnevici a atins frumoasa vîrstă de 77 ani, din care 52 ani de neîntreruptă activitate preoțească.

A fost prețuit și iubit atît de credincioșii păstoriți, cît și de colegii preoți vîrstnici și mai tineri.

Inzestrat cu calități duhovnicești deosebite a muncit pînă în ultima zi a vieții sale.

În ziua de 24 mai a.c. a fost înmormîntat cu un sobor de 10 preoți în prezența credincioșilor din parohia Cincșor și Seliștat, care l-au deplîns ca pe un bun duhovnic.

Pentru lupta cea bună, pentru paza credinței, pentru toată truda ostenețelor sale, Dumnezeu să-l odihnească în împărăția celor aleși ai săi.

Pr. LIVIU CIOCA